

Lokaal hitteplan

2022-2025

Bommelerwaard

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel.....	4
1.3 Verantwoordelijkheden	5
1.4 Werkgroep	6
1.5 Afbakening	6
2. Lokale aanpak	7
2.1 Risicogroepen.....	7
2.2 Samenwerking	7
2.3 Lokale situatie	9
2.4 Raakvlakken met gemeentelijk beleid	10
3. Uitvoering per fase.....	13
3.1 Fasen hitteplan	13
3.2 Voorbereidingsfase	14
3.3 Voorwaarschuwingfase	16
3.4 Waarschuwingfase	17
Bijlagen	18
I. Contactgegevens werkgroep.....	19
II. Kaarten gemeenten Maasdriel en Zaltbommel	22
III. Middelenmatrix t.b.v. communicatie gemeente	46
IV. Afspraken partners sociaal domein (2022).....	51

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Aanhoudende hitte kan leiden tot serieuze gezondheidsklachten. Bij de hittegolf van 2006 vielen 1000 extra doden in Nederland. Naar aanleiding van deze hittegolf heeft het RIVM in opdracht van het Ministerie van VWS een Nationaal hitteplan opgesteld¹. Een lokaal hitteplan is de lokale uitwerking van het Nationaal hitteplan.

In 2020 hebben negen gemeenten uit Rivierenland, samen met het waterschap, de provincie en andere stakeholders uit de regio de Regionale Adaptatiestrategie (hierna RAS) 'Rivierengebied klimaatbestendig' opgesteld². De RAS komt voort uit de landelijke Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie 2014 en het Deltaprogramma 2017 en 2018. De gemeenten Buren, Culemborg, Lingewaard, Maasdriel, Neder-Betuwe, Overbetuwe, Tiel, West Betuwe, Zaltbommel, Waterschap Rivierenland en Provincie Gelderland hebben in de RAS ambities opgenomen om te komen tot een klimaatbestendige regio. In de regio Rivierenland³ zijn alle klimaatrisico's, te weten verdroging, hittestress, wateroverlast en overstromingsrisico, relevant.

De RAS is verder uitgewerkt in de Samenwerkingsagenda 'Rivierengebied Klimaatbestendig - Samen aan de slag!' met daarin opgenomen negen speerpunten. Eén van die speerpunten is: 'We beschikken over lokale hitteplannen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren, evenementen'. Voor dit speerpunt werken de GGD en de gemeenten samen om te komen tot betere preventieve zorg voor de voor hittestress kwetsbare groepen. Daarbij zijn de volgende doelen voor 2023 geformuleerd:

- De gemeenten in de regio Rivierenland beschikken over lokale hitteplannen.
- We werken op uniforme wijze toe naar lokale hitteplannen voor de negen gemeenten in de regio. We zorgen dat de hitteplannen actief uitgedragen worden naar inwoners.

Beide gemeenten stellen zelf lokaal klimaatadaptatiebeleid op, waarin en koppeling wordt gelegd met dit lokaal hitteplan.

Om te komen tot een betere preventieve zorg voor kwetsbare groepen is afstemming en samenwerking tussen gemeente, GGD en andere partijen, zoals de Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio (GHOR) en het Rode Kruis, maar ook partijen zoals welzijnsorganisaties en seniorenverenigingen nodig.

¹ Nationaal Hitteplan, versie 2015, RIVM Briefrapport 2014-0051, WI Hagen en M van Bruggen

² De RAS beperkt zich tot klimaatadaptatie, dus het aanpassen aan de klimaatverandering. Het beperken van de klimaatverandering (klimaatmitigatie, waaronder de energietransitie) maakt geen onderdeel uit van de RAS. Voor de energietransitie stellen gemeenten een Regionale Energie Strategie (zogenaamde RES) op.

³ Voor meer informatie over de RAS en de Samenwerkingsagenda, [klik hier](#)

Dit hitteplan sluit aan bij de ambities uit de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid⁴: Een hitteplan levert namelijk een bijdrage aan gezondheidsbevordering en preventie bij kwetsbare doelgroepen.

1.2 Doel

Het doel van het Nationaal Hitteplan is het tijdig attenderen van instellingen, zorgverleners en vrijwilligers op aanhoudende hitte. Zo kunnen zij maatregelen nemen om de gezondheidsrisico's van aanhoudende hitte te beheersen. Lokale hitteplannen zijn een lokale uitwerking van het Nationaal Hitteplan, gericht op een praktische uitvoering. Tijdens een hitteperiode is het van belang dat professionele en niet-professionele zorgverleners, waaronder familie en buren, extra letten op en waar nodig zorg bieden aan hitte gevoelige mensen in hun omgeving.

Gemeenten Maasdriel en Zaltbommel, GGD Gelderland-Zuid en het Rode Kruis hebben in dit hitteplan vastgelegd hoe zij gecoördineerd taken en activiteiten uitvoeren als het Nationaal Hitteplan wordt geactiveerd. De afspraken die zijn gemaakt hebben als hoofddoel gezondheidseffecten door hitte te voorkomen (preventie). Doelen van het lokaal hitteplan zijn:

- Afstemming en het vastleggen van de taken van de bij hitte betrokken organisaties in de gemeente.
- Eenduidige en begrijpelijke communicatie naar het algemeen publiek en keten- en zorgpartners.
- Overlap voorkomen in activiteiten die ter voorbereiding op, en tijdens periodes van aanhoudende hitte worden uitgevoerd.
- Bieden van handelingsperspectief, bijvoorbeeld door kennisdeling, zowel op het gebied van hitte en gezondheid als over effectieve communicatie.
- Medewerkers van de verschillende organisaties vinden elkaar snel, zodat adviezen of acties tijdens een periode van aanhoudende hitte kunnen worden afgestemd.
- Het bevorderen van de zelfredzaamheid van mensen en de samenredzaamheid voor kwetsbare mensen voorbereidend op en tijdens aanhoudende hitte.
- Aangeven van lokale mogelijkheden om buitenshuis een koele verblijfruimte te betreden in de openbare ruimte.

⁴ <https://www.loketgezondleven.nl/documenten/landelijke-nota-gezondheidsbeleid-2020-2024>

1.3 Verantwoordelijkheden

In onderstaand overzicht zijn de verantwoordelijkheden van gemeente, het Rode Kruis, de GGD en de GHOR bij aanhoudende hitte weergegeven.

Betrokken organisatie	Verantwoordelijkheid
Gemeente	• De bevolking adviseren en voorlichten over risico's voor de gezondheid, en vragen vanuit de bevolking over risico's beantwoorden (Wet Publieke Gezondheid, 2008). De GGD ondersteunt de gemeente bij het uitvoeren van deze taken. • In beleidsplannen en ruimtelijke ontwikkelingen rekening houden met de vanuit klimaatverandering te verwachten negatieve effecten voor de volksgezondheid. En vanuit die optiek inzetten om de publieke en particuliere ruimte aan te passen om de kwetsbaarheid voor hittestress te verminderen. • Bewoners bewuster maken van hun eigen rol in het klimaatbestendiger maken van hun huis, tuin en omgeving.
GGD	• Het informeren van gemeenten, het algemene publiek, (zorg)instellingen en zorgverleners in de regio over de gezondheidsrisico's van aanhoudende hitte. • Het adviseren van het algemene publiek en instanties in de regio over hoe om te gaan met aanhoudende hitte.
Rode Kruis	• Kennis en praktische aanwijzingen over hitte delen met de vrijwilligers van het Rode Kruis. • Al dan niet met vrijwilligers voorzien in een hulpbehoefte van voor hitte kwetsbare mensen (zie 2.1). • Informeren algemeen publiek.
GHOR	• Gemeente adviseren bij de vergunningverlening van evenementen. • Algemeen: Coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Plus de advisering van overheden en overige organisaties op dit gebied (risicobeheersing).

1.4 Werkgroep

Dit lokaal hitteplan is opgesteld door een werkgroep met leden vanuit de gemeente, GGD, het Rode Kruis en de GHOR (zie ook Bijlage 1).

1.5 Afbakening

Het hitteplan is een houvast en wordt flexibel gehanteerd. Het hitteplan komt niet in de plaats van (crisis)procedures⁵ van de gemeente of het GGD Rampenopvangplan (GROP). Mocht een hittegolf leiden tot opschaling, bijvoorbeeld omdat door extreem hoge temperaturen of een langdurig aanhoudende periode veel slachtoffers vallen, dan pakt de GGD dit samen met partners op.

Dit lokaal hitteplan bevat ook geen lange termijnvisie op ruimtelijke aanpassingen en maatschappelijke aspecten. In paragraaf 2.4 is opgenomen welke raakvlakken het lokaal hitteplan heeft met gemeentelijke beleids- of ruimtelijke plannen.

⁵ <https://www.vrgz.nl/media/2713/regionaal-crisisplan-2020-2023.pdf>

2. Lokale aanpak

2.1 Risicogroepen

Hitte kan met name gezondheidseffecten veroorzaken bij:

- Ouderen;
- jonge kinderen en baby's;
- mensen met overgewicht;
- mensen met een (chronische) ziekte, zoals diabetes, hart- en vaatziekten, nierziekten of longziekten;
- mensen met een verstandelijke of psychische beperking.

Ook mensen die actief zijn in de hitte, zoals sporters en mensen die buiten werken, zijn kwetsbaar.

Door klimaatverandering neemt het risico op extreme hitte toe. Als het aanhoudend erg warm is zullen ook mensen die niet tot de risicogroepen behoren gezondheidseffecten ondervinden.

Achtergrondinformatie over de gezondheidsrisico's van hitte is te vinden in de GGD-richtlijn medische milieukunde, Gezondheidsrisico's van zomerse omstandigheden⁶.

Veel mensen weten wat ze moeten doen bij hitte. Ze doen het tijdens de hitte rustiger aan en drinken meer water. Mensen bleven de afgelopen hete zomers ook vaker binnen op het heetst van de dag en zochten de schaduw op. Maar er zijn ook nog voor hitte gevoelige personen die de informatie over hitte niet goed tot zich nemen en/of de adviezen niet goed (kunnen) opvolgen. Zo wordt een advies als 'voldoende drinken' mogelijk niet opgevolgd, omdat ouderen een verminderd dorstgevoel hebben. En 's nachts blijven ramen gesloten omdat mensen zich anders niet veilig voelen⁷.

2.2 Samenwerking

Om risicogroepen te bereiken zullen de gemeente, GGD en Rode Kruis informatie verspreiden over de risico's van hitte en wat hiertegen kan worden gedaan. De GGD verspreidt de hitte-informatie in eerste instantie door, na ontvangst van de voorwaarschuwing respectievelijk de waarschuwing van het RIVM, alle organisaties die zich hebben aangemeld bij de GGD te informeren. Ook verspreiden gemeente, GGD en Rode Kruis informatie via hun websites en social mediakanalen. In hoofdstuk 3 staan de taken van de verschillende bij het lokaal hitteplan betrokken organisaties uitgewerkt.

Om de risicogroepen nog beter te bereiken betrekken gemeente, GGD en Rode Kruis hun partners in het sociaal domein. Op deze wijze kunnen mensen direct worden benaderd, bijvoorbeeld via de wijkverpleegkundige, een geïnstrueerde professional/vrijwilliger van een welzijnsorganisatie of seniorenvereniging, een mantelzorg coördinator, de thuiszorg of de huisarts. Deze vrijwilligers en zorgprofessionals komen onder normale omstandigheden ook over de vloer of kennen de mensen al.

⁶ RIVM Rapport 609400007/2012, G de Meer e.a., zie: <https://www.rivm.nl/publicaties/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-gezondheidsrisicos-van-zomerse-omstandigheden>

⁷ Factsheet Hitte en Gezondheid, mei 2020

Zij kunnen naast de kennisoverdracht ook toezien of geadviseerde maatregelen worden opgevolgd, of mensen helpen bij het opvolgen van de adviezen. Bijvoorbeeld door een glas water aan te bieden, de zonwering naar beneden te doen of op een andere wijze het treffen van maatregelen te faciliteren. Globaal wordt de volgende aanpak gevolgd:

- De beleidsadviseur gezondheid van de gemeente en de gezondheidsmakelaars van de GGD brengen samen het netwerk van betrokken vrijwilligers en (zorg)professionals in kaart. De gezondheidsmakelaars werken ieder in hun eigen gebied of wijk en zijn goed op de hoogte van de bestaande netwerken en actualiteiten in hun gebied/wijk. De gezondheidsmakelaars zijn de gezondheidsbevorderaars van de GGD. Hun netwerk bestaat o.a. uit het sociaal wijkteam, vrijwilligers, wijkverpleegkundigen, ouderenadviseurs, huisarts, apotheek, organisaties voor mensen met een (psychische) beperking en maatschappelijk werk.
- Voor de zomer (februari-mei) bekijken GGD, gemeente en vertegenwoordigers van organisaties uit het sociaal domein welke projecten of activiteiten zij in voorbereiding op en tijdens de zomer kunnen ondernemen om de inwoners te informeren, voor te lichten en de gevolgen van hitte te beheersen.
- Tijdens periodes van aanhoudende hitte zal aan het netwerk worden gevraagd om hitte-informatie (zie bijlage 2) te delen met de risicogroepen en toe te zien op (de zorg voor) deze groepen.
- Na de zomer worden de uitvoering van het lokaal hitteplan en de activiteiten geëvalueerd. Zo nodig zal het lokaal hitteplan worden geactualiseerd. Afhankelijk van de uitgevoerde activiteiten kan de evaluatie van het lokaal hitteplan separaat van de evaluatie van de activiteiten worden uitgevoerd.

2.3 Lokale situatie

Maasdriel

Tegelijk met het plan van aanpak Klimaatbestendig Maasdriel, zijn lokale stresstestkaarten gemaakt. Deze kaarten laten op globaal niveau zien hoe kwetsbaar Maasdriel is voor wateroverlast, hitte en droogte. Via de klimaat risicodialogen die wij nog met onze inwoners, bedrijven etc gaan houden, gaan wij de stresstestkaarten waaronder de gevoelstemperatuurkaart van Maasdriel nog verifiëren.

Via de [klimaateffectatlas](#) (kies achtereenvolgens voor Thema: Impact & Kaart:

Hittegevoelstemperatuur) is de gevoelstemperatuurkaart van Maasdriel te zien. Deze kaart laat de gevoelstemperatuur zien tijdens een extreem hete zomermiddag. De kaart laat zien waar het dan relatief warmer voelt en op welke plekken in de kernen het dan het minst comfortabel is. Het gaat hier om de gevoelstemperatuur buiten, dus niet binnen in gebouwen.

Hoe kwetsbaar is gemeente Maasdriel?

Door de ruimtelijke manier van bouwen zijn de risicolocaties met betrekking tot hittestress vrij lokaal van karakter. Locaties waar de gevoelstemperatuur snel kan oplopen zijn vaak versteende pleinen, bedrijventerreinen, kunstgrasvelden, braakliggende (bouw)terreinen, begraafplaatsen, en volledig verharde gebieden.

De gemeente Maasdriel heeft ook veel buitengebied met weilanden. Hier wordt de warmte voornamelijk vastgehouden door grote schuren en braakliggend terrein. Fruitteelt zorgt daarentegen voor veel verdamping, wat leidt tot verkoeling. Oppervlaktewater kan gedurende de nacht warme plekken veroorzaken.

Zaltbommel

Voor het aspect hitte is in het Lokale Adaptie Plan (LAP) Zaltbommel is een analyse van de gemeente gemaakt waarin berekend is wat de gevoelstemperatuur (PET-waarde) is binnen de gemeente op een hete dag. Daarmee is een beeld verkregen waar zich hete plekken bevinden in de gemeente. Door de analyse is een goed beeld ontstaan van de locaties waar hitte meer blijft hangen en inwoners hittestress ervaren tijdens hittegolven.

Opvallend is dat de heetste plek van de gemeente, tussen de kassencomplexen in Nieuwaal ligt, dus niet in de stad. De stadswallen van Zaltbommel vormen een groene gordel die met de bijbehorende koelte zorgt voor een goede spreiding van koele plekken ook voor het stadscentrum. Uit de verdeling blijkt dat in Zaltbommel relatief veel koele en groene plekken verspreid door de stad en dorpen aanwezig zijn. Hierdoor heeft vrijwel iedereen toegang tot een koele plaats binnen 300 m van de eigen woning. Enkele locaties in de binnenstad van Zaltbommel en de wijk de Vergt hebben dat niet. 10

In de dorpen zijn een aantal, met name nieuwbouw, buurten waar onvoldoende verkoelend groen aanwezig is binnen loopafstand van de woningen. Als beleidsuitgangspunt is opgenomen dat de maximale loopafstand tot koelte voor panden in onze gemeente is 300 m is. In bijlage 2 zijn de hitte kaarten van gemeente Zaltbommel opgenomen voor loopafstand tot koelte en gevoelstemperatuur. In de Risicodialogen die we in de dorpen en wijken voeren gaan we nog een nadere analyse uitvoeren

voor kwetsbare doelgroepen waar extra koele plekken nodig zijn, dan wel extra aandacht nodig is tijdens perioden van aanhoudende hitte.

2.4 Raakvlakken met gemeentelijk beleid

Prestatieafspraken Woningcorporaties Bommelerwaard

Vanuit de woonvisie Bommelerwaard 2021-2025 en de raamovereenkomst prestatieafspraken Bommelerwaard 2022-2025, werken de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel samen met woonstichting De Kernen, woningcorporatie Bazalt Wonen en woningstichting Maasdriel aan concrete afspraken ten aanzien van klimaatadaptatie. Waar nodig sluiten de woningcorporaties in communicatie over het hitteplan aan om inwoners te informeren bij perioden van extreme hitte. Samen met de woningcorporaties werken we aan concrete acties zoals operatie Steenbreek ter bevordering van de bewustwording. Door samen op te trekken in de communicatie wordt de succesfactor groter en worden meer mensen bereikt. Door actief in gesprek te gaan met bewoners wordt duidelijk wat veel voorkomende hitteklachten zijn en kunnen gemeente en de woonstichting hier mogelijk op inspelen.

In de prestatieafspraken is afgesproken om in 2023 te intensiveren op het thema duurzaamheid en de daarbij behorende thema's.

Omgevingsvisie Maasdriel

Vanuit de Omgevingsvisie is er ook aandacht voor het beschermen van inwoners tegen extreme hitte. In de omgevingsvisie staat: *“We hebben een veilige, schone en gezonde leefomgeving, zowel boven als onder de grond.”*

Daarnaast is er in de omgevingsvisie aandacht voor het klimaatbestendig inrichten van zowel het openbaar gebied als particulier terrein (onder andere tuinen). Denk daarbij aan meer ruimte voor groen en het opvangen en vasthouden van water. We willen voorkomen dat het binnen kernen teveel opwarmt (hittestress) door ruimte voor meer koele plekken te creëren (extra bomen, minderverstening van de openbare ruimte).

Omgevingsvisie Zaltbommel

Vanuit de Omgevingsvisie is er ook aandacht voor het beschermen van inwoners tegen extreme hitte. In de Omgevingsvisie staat: *“We zorgen samen met onze inwoners voor een veilige, schone en gezonde leefomgeving, zowel boven als onder de grond.”*

Deze kernopgave wordt vertaald naar meerdere acties, waaronder het realiseren van een lokaal hitteplan.

Gezondheidsbeleid

In het gezondheidsbeleid van zowel Maasdriel als Zaltbommel staat het beschermen van inwoners tegen nadelige gezondheidseffecten en het bevorderen van een gezondere leefstijl centraal. Zo is er aandacht voor het stimuleren van gezond gedrag, zoals water drinken bij kinderen. In tijden van hitte komt dit deze doelgroep goed van pas. Ook hebben beiden gemeenten aandacht voor eenzaamheid. Zeker de eenzame ouderen zijn een doelgroep waar we in tijden van hitte graag zicht op houden. Aan de andere kant willen we inwoners beschermen tegen de nadelige gevolgen van hitte op de gezondheid. Daarom staat ook in het gezondheidsbeleid opgenomen dat we een lokaal hitteplan gaan opstellen. Het lokale hitteplan is daarmee een schakel tussen het beleid rondom klimaatadaptatie, Omgevingsvisie en het gezondheidsbeleid.

Eenzaamheid

Ouderen zijn extra kwetsbaar in perioden van extreme hitte. Eenzaamheid maakt ouderen nog kwetsbaarder. Ouderen hebben een verminderd ‘dorstgevoel’ hetgeen gevaarlijk kan zijn in perioden van hitte, en als er weinig sociale controle is (eenzaamheid) dan is er ook niemand meer in de omgeving die hiervoor kan corrigeren. Het is dus belangrijk om oog te hebben voor eenzame ouderen in tijden van hitte. Op eenzaamheid rust helaas vaak een taboe en mensen die eenzaam zijn komen daar vaak niet voor uit. We weten als gemeente dus ook niet waar eenzame mensen wonen, we weten wel dat het voorkomt in Zaltbommel. Ongeveer 9% van alle inwoners in Zaltbommel is zeer ernstig eenzaam. De meeste ernstige eenzaamheid komt voor in de kern Zaltbommel. De groep 65+ is minder vaak ernstig eenzaam, maar wel vaker matig eenzaam dan andere leeftijdscategorieën.

Om eenzaamheid te bestrijden zijn er ambities opgenomen in de Welzijnsagenda die:

- De bewustwording van het probleem moet vergroten
- Het signaleren van eenzaamheid moet verbeteren
- Voor meer aanbod moet zorgen zoals inloopactiviteiten

Om de bewustwording te vergroten is er ook een lokale coalitie tegen eenzaamheid opgericht. De coalitie bestaat uit een grote groep maatschappelijke organisaties, enkele bedrijven en de gemeente. Binnen deze coalitie zullen we ook aandacht vragen voor hitte op het moment dat dit speelt.

Klimaatbeleid

Maasdriel

Maasdriel In 2021 heeft de gemeente een plan van aanpak klimaatbestendig Maasdriel gemaakt, en een aantal hitte, droogte, en wateroverlast stresstesten. Een van de volgende stappen is het maken van een lokale strategie en uitvoeringsagenda. Beleid en maatregelen ten aanzien van hitte zullen hierin ook worden meegenomen.

Zaltbommel

In het Lokaal Adaptatieprogramma (LAP, 2021) heeft de gemeente de ambities en speerpunten uit de Regionale Adaptatie Strategie Klimaat Actief Rivierenland uitgewerkt op lokaal niveau voor de gemeente Zaltbommel. Hierin is een mix van maatregelen opgenomen, zoals het stimuleren van groene daken , afkoppelen van daken, het organiseren van acties rondom projecten als Steenbreek, etc. Ook gaan we kijken naar het creëren van zogenaamde cool spots, of wel het waarborgen van

voldoende koele en groene plekken binnen 300 m vanuit iedere woning. De gemeente gaat hiervoor de komende jaren langs alle dorpen en wijken om gezamenlijk met bewoners te kijken welke knelpunten en risico's er in hun omgeving liggen en hoe deze gezamenlijk klimaatbestendig kan worden gemaakt. Ook dit Hitteplan staat als actie in de LAP: Speerpunt 2 We beschikken over hitteplannen en -protocolen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren evenementen.

3. Uitvoering per fase

3.1 Fasen hitteplan

In het lokaal hitteplan worden analoog aan het Nationaal hitteplan drie fasen onderscheiden:

1. Voorbereidingsfase (van 1 maart tot 1 mei)
2. Voorwaarschuwingfase
3. Waarschuwingfase (Nationaal hitteplan geactiveerd)

In de voorbereidingsfase bekijkt de gemeente, samen met de andere organisaties van het hitteplan, of het hitteplan nog actueel is en welke activiteiten tijdens een periode van hitte kunnen worden uitgevoerd. De controle op actualiteit van het hitteplan kan via e-mail plaatsvinden. Alleen als (grote) wijzigingen in het hitteplan moet worden doorgevoerd of in geval van nieuwe initiatieven of projecten worden een of meer overleggen gepland. In deze fase verspreidt de GGD hitte-informatie onder professionals en niet-professionele zorgverleners. Ze worden gewezen op de risico's van aanhoudende hitte voor risicogroepen, en er worden afspraken gemaakt over het verspreiden van de informatie. Tijdens de waarschuwingfase kan dan worden teruggekomen op de gemaakte afspraken.

Het RIVM stuurt een Voorwaarschuwingsbericht (e-mail) aan de GGD als de kans op een periode van 4 of meer dagen met een maximumtemperatuur boven de 27°C aanwezig is. De GGD stuurt deze mail door aan gemeenten in haar regio. De gemeenten kunnen zich in deze fase voorbereiden op een periode van aanhoudende hitte, bijvoorbeeld door hun communicatieadviseur te vragen een nieuwsbericht klaar te zetten voor publicatie op de website. De GGD stuurt de Voorwaarschuwing ook aan alle organisaties die zich hebben aangemeld bij de GGD. Ook deze organisaties kunnen zich in deze fase voorbereiden op een periode van aanhoudende hitte. Het is niet de bedoeling het algemene publiek al te informeren, omdat het nog niet zeker is dat er een periode van aanhoudende hitte zal zijn.

De GGD en het Rode Kruis ontvangen een waarschuwingmail van het RIVM met informerende inhoud en actuele weersinformatie als uit de weersvoorspelling volgt dat het minimaal 4 dagen warmer wordt dan 27°C. RIVM stuurt vervolgens dagelijks een update. De waarschuwingfase eindigt met een mail waarin staat vanaf welke dag het Nationaal Hitteplan niet meer actief is. Tijdens de waarschuwingfase verspreiden de gemeente, GGD en het Rode Kruis informatie bijvoorbeeld door (een link naar) informatie over hitte op de website te zetten of te verspreiden via socialmediakanalen. Zowel het Rode Kruis als de GGD sturen de waarschuwingmail van het RIVM door naar hun contacten.

In paragrafen 3.2, 3.3. en 3.4 staan de per fase en organisatie de taken opgenomen.

3.2 Voorbereidingsfase

In deze paragraaf staan de taken van de verschillende organisaties in de voorbereidingsfase.

Organisatie	Taken	Wie
GGD Gelderland-Zuid	Actualiseren lokaal hitteplan – gezamenlijke taak	Team Gezondheid en Milieu
	Informatie hitte en gezondheid op GGD-site actualiseren, zowel voor algemeen publiek als professionals	Team Gezondheid en Milieu
	Nieuwsbericht schrijven of actualiseren	Team Gezondheid en Milieu
	Persbericht schrijven of actualiseren	Team Gezondheid en Milieu
	Mailinglijst voor hittewaarschuwing controleren en actualiseren	Secretariaat Algemene Gezondheidszorg
	Informereren naar hitteprotocol	• Toezichthouders kinderopvang • Gezondheidsmakelaars School en Jeugd
	Attenderen en informeren gezondheidsmakelaars	Team Gezondheid en Milieu
	Organisaties in het sociaal domein informeren over informatiemateriaal en eventuele activiteiten bespreken	• Team Gezondheid en Milieu • Gezondheidsmakelaars
Rode Kruis Gelderland Zuid	Actualiseren lokaal hitteplan – gezamenlijke taak	Accounthouder Zelfredzaamheid Zuid Oost Nederland
	Publiceren informatie over hitte en gezondheid op site Rode Kruis	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Promoten EHBO-app / nieuwsbrief (bevat informatie over hitte en handelingsperspectieven)	Team communicatie

GHOR	Actuele versie lokaal hitteplan beoordelen/ 'tegenlezen'	Beleidsmedewerker GHOR
	Gemeenten adviseren over maatregelen bij evenementen en hitte (i.h.k.v. vergunningverlening) – doorlopende taak	Evenementenadvisering GHOR
Gemeenten	Actualiseren lokaal hitteplan – gezamenlijke taak	Beleidsmedewerkers gezondheid en milieu in overleg met communicatie
	Publiceren informatie over hitte en gezondheid op gemeentesite, social mediakanalen, huis-aan-huisblad	Beleidsmedewerker gezondheid, in overleg met communicatie

3.3 Voorwaarschuwingfase

In deze paragraaf staan de taken van de verschillende organisaties tijdens de voorwaarschuwingfase.

Organisatie	Taken	Wie
GGD Gelderland-Zuid	Voorwaarschuwing doorsturen naar organisaties in mailinglijst, waaronder naar gemeenten en GHOR	- Team Gezondheid en Milieu - Secretariaat Algemene Gezondheidszorg
	Nieuwsbericht en persbericht alvast ter informatie/ controle versturen naar afdeling communicatie	Team Gezondheid en Milieu
	Actualiseren mailinglijst (postmaster en mail delivery system mails)	Secretariaat Algemene Gezondheidszorg
	Betrokken afdelingen (Recepties, IZB, JGZ, Inspectie Kindercentra, GL, FGK) van de GGD informeren	- Team Gezondheid en Milieu - Secretariaat Algemene Gezondheidszorg
	Organisaties sociaal domein informeren	Gezondheidsmakelaars
Rode Kruis Gelderland Zuid	Voorwaarschuwing doorsturen naar contacten	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Vorbereiding mogelijke inzet met vrijwilligers of R2H om te voorzien in een hulpbehoefte van voor hitte kwetsbare mensen.	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Vorbereiding bij EHBO posten die in actie komen bij geplande evenementen tijdens komende hitteperiode	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
GHOR	Aanvullende maatregelen op draaiboek en extreem weer scenario kenbaar maken aan vergunningverleners evenement (gemeenten) en organisatoren evenementen.	Evenementenadvisering GHOR
Gemeenten	Nieuwsbericht en persbericht alvast ter informatie/ controle lezen vanuit afdeling communicatie en voorbereiden mogelijke publicatie in weekblad en social media	Communicatieadviseurs

3.4 Waarschuwingfase

In deze paragraaf staan de taken van de verschillende organisaties tijdens de waarschuwingfase.

Organisatie	Taken	Wie
GGD Gelderland-Zuid	Waarschuwingmail, inclusief informatiemateriaal, doorsturen naar contacten in mailinglijst	- Team Gezondheid en Milieu - Secretariaat Algemene Gezondheidszorg
	Aan communicatie vragen het nieuwsbericht te plaatsen en persbericht te versturen	Team Gezondheid en Milieu
	Betrokken afdelingen (Recepties, IZB, JGZ, Inspectie Kindercentra, GL, FGK) van de GGD informeren	- Team Gezondheid en Milieu - Secretariaat Algemene Gezondheidszorg
	Beantwoording van vragen van organisaties en individuele burgers	Team Gezondheid en Milieu
	Organisaties sociaal domein informeren – afhankelijk van afgesproken activiteiten	- Gezondheidsmakelaars - Team Gezondheid en Milieu
Rode Kruis Gelderland Zuid	Met vrijwilligers en/of R2H voorzien in een hulpbehoefte van voor hitte kwetsbare mensen	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	EHBO post op evenementen	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Communicatie via sociale media, website	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
GHOR	Bij C evenementen, waarbij coördinator GHOR aanwezig is, ziet coördinator GHOR toe of de aanbevolen maatregelen effect hebben. Bij A en B evenementen zal GHOR enkel op aanvraag advies geven.	Coördinator GHOR
	In geval van opschaling wordt GHOR actief, en zal zij haar taken op het gebied van regie en coördinatie uitvoeren.	Coördinator GHOR
Gemeenten	Nieuwsbericht en persbericht plaatsen en informatie verspreiden via socialmediakanalen	Afdeling communicatie

Bijlagen

- I. Contactgegevens werkgroep
- II. Kaarten gemeenten
- III. Middelenmatrix t.b.v. communicatie gemeente
- IV. Afspraken partners sociaal domein

I. Contactgegevens werkgroep

Organisatie	Contactgegevens
GGD Gelderland-Zuid	Patrick Klaassen Adviseur Gezonde Leefomgeving pklaassen@ggd gelderland zuid.nl Ingrid Links Milieugezondheidskundige ilinks@ggd gelderland zuid.nl Team Gezondheid en Milieu gezondheidenmilieu@ggd gelderland zuid.nl 088 144 7144
Rode Kruis district Gelderland Zuid	Ingeborg Douqué Coördinator hulpverlening regio Gelderland-Zuid idouque@redcross.nl
GHOR	Roel Kerkhoff Senior Adviseur evenementenadvisering@vrgz.nl

Gemeente Maasdriel	Gerina van der Sijs (<i>Contactpersoon hitteplan</i>) Beleidsadviseur volksgezondheid g.vandersijs@maasdriel.nl Titia Leutscher Beleidsadviseur riolering, water en klimaatadaptatie t.leutscher@maasdriel.nl Edith Thielen communicatieadviseur e.thielen@maasdriel.nl Afdeling communicatie communicatie@maasdriel.nl
Gemeente Zaltbommel	Sten van Loenen (<i>Contactpersoon hitteplan</i>) Beleidsmedewerker gezondheid svanloenen@zaltbommel.nl Martine Kriesch beleidsmedewerker water en klimaat mckriesch@zaltbommel.nl Jacomien Steennis-Drent projectleider klimaatadaptatie jsteennis@zaltbommel.nl

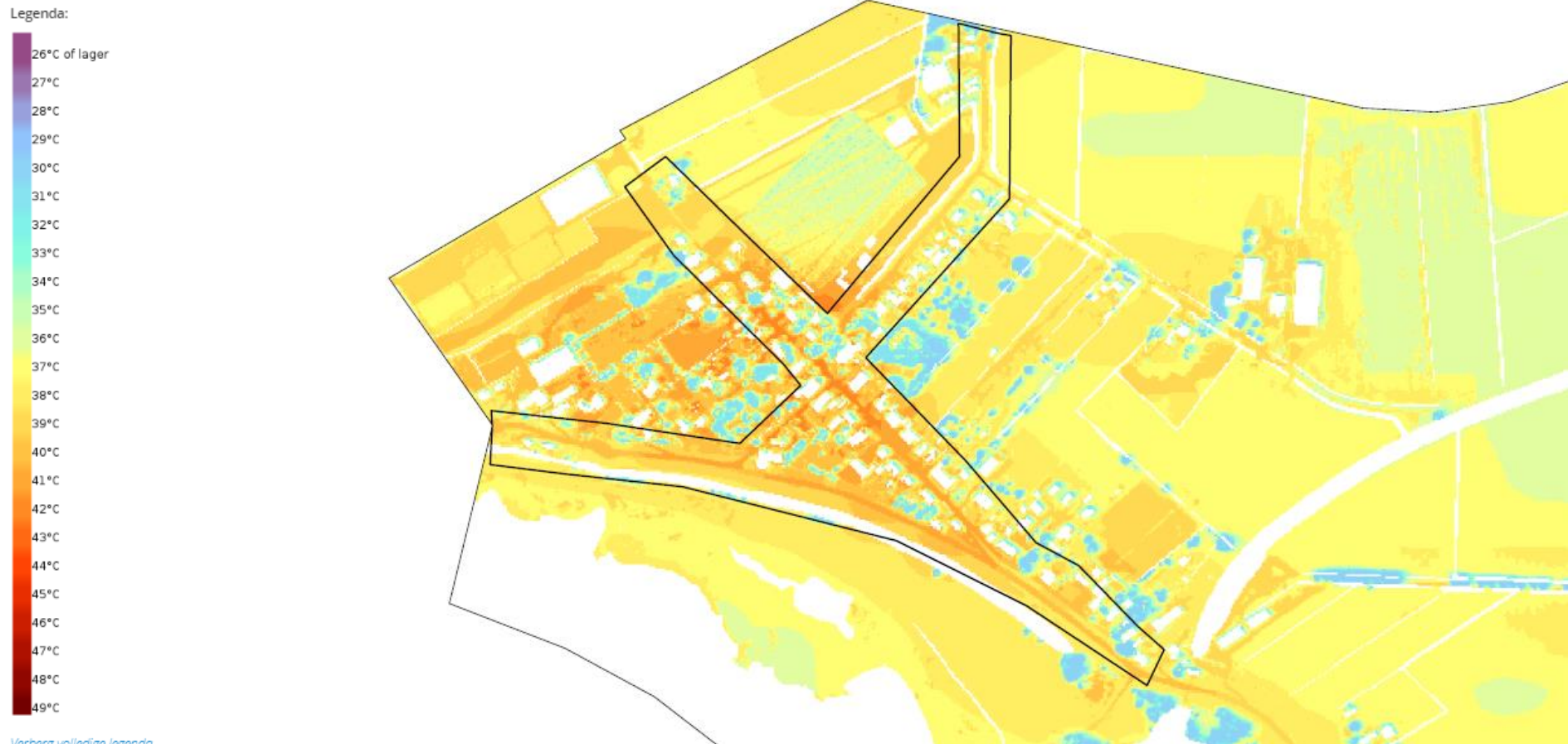
	Dorien Tolhuis communicatieadviseur dtolhuis@zaltbommel.nl Afdeling communicatie communicatie@zaltbommel.nl
--	---

II. Kaarten gemeenten Maasdriel en Zaltbommel

Gevoelstemperatuurkaart

Deze kaart laat de gevoelstemperatuur zien tijdens een extreem hete zomermiddag. De kaart laat zien waar het dan relatief warmer voelt en op welke plekken in de kernen het dan het minst comfortabel is. Het gaat hier om de gevoelstemperatuur buiten, dus niet binnen in gebouwen. De kaart presenteert de gemiddelde gevoelstemperatuur in °C voor het tijdvak van 12:00-18:00 lokale tijd voor een hete zomerdag. (Bron: klimaateffectatlas)

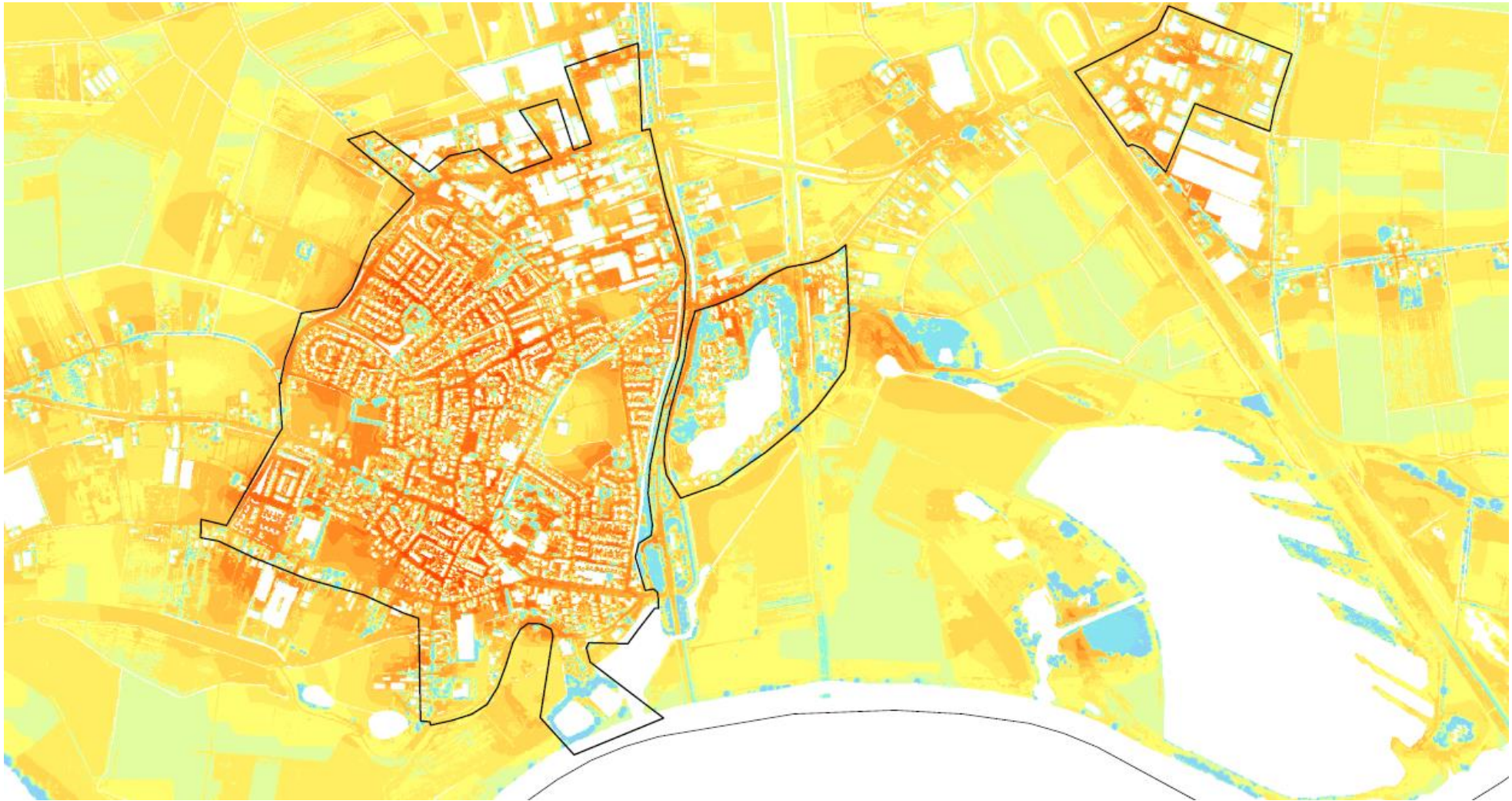
Wellseind

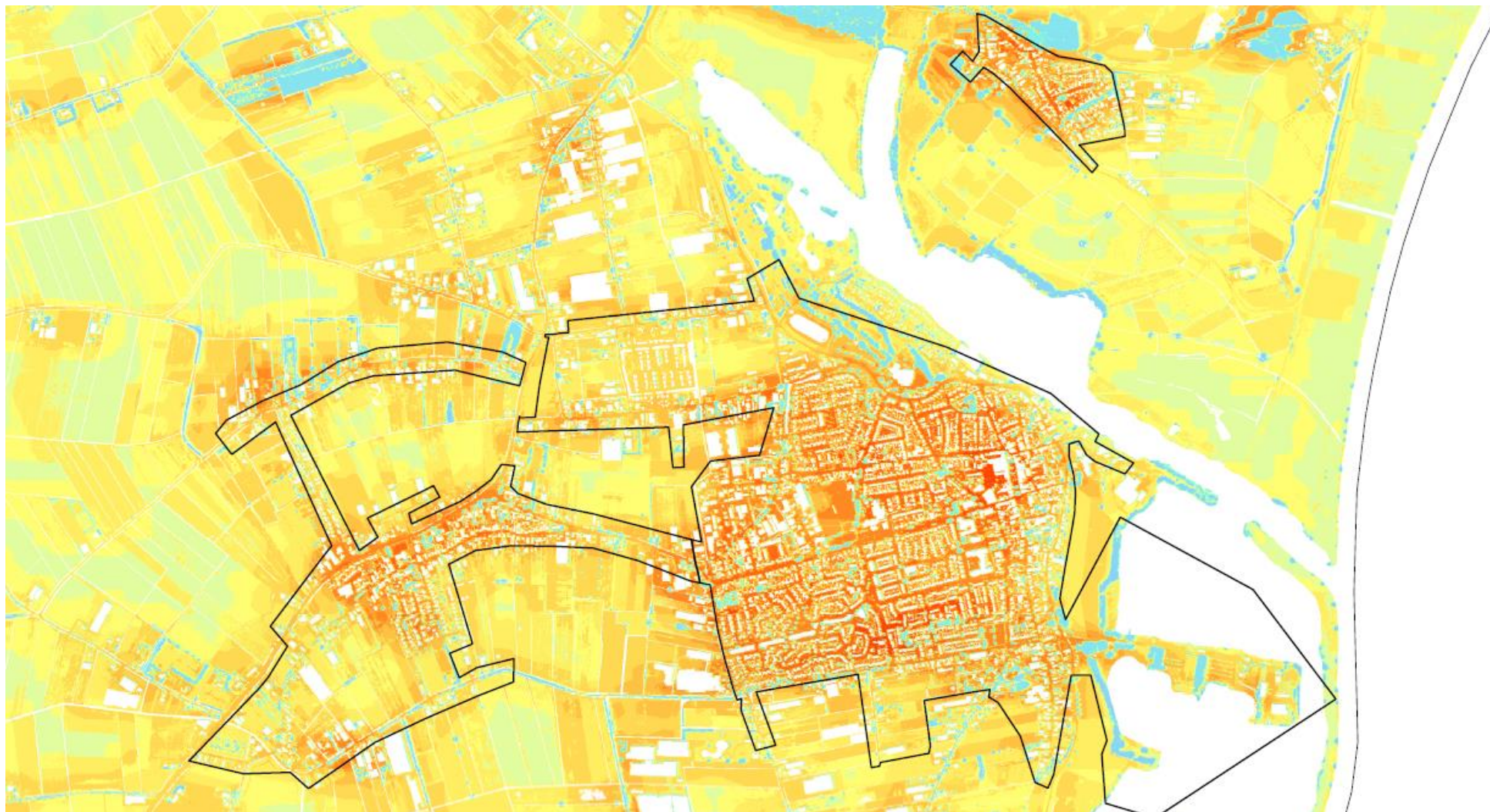
Bron:
Klimaateffectatlas, 2020

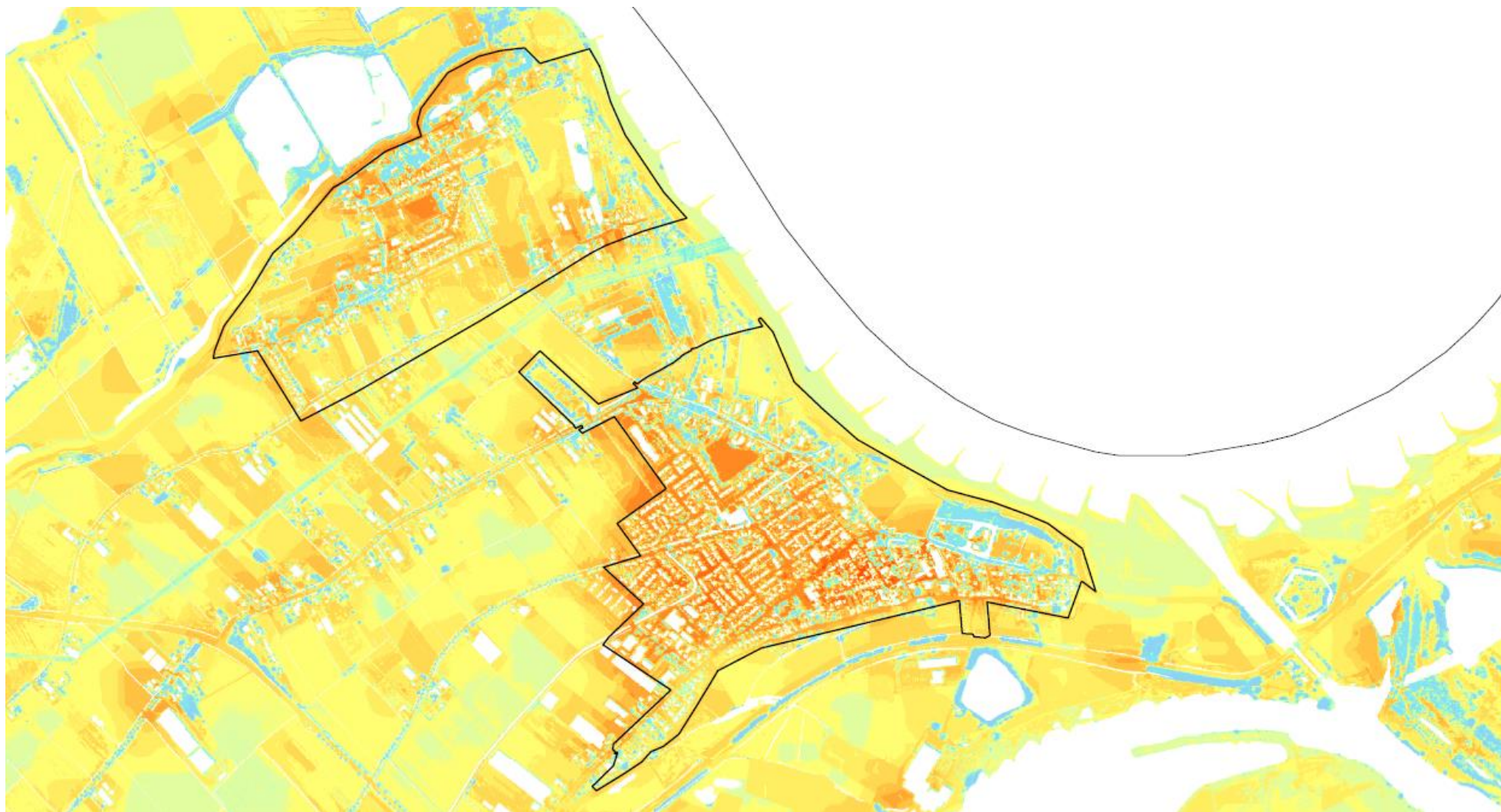
Hedel en deels Velddriel

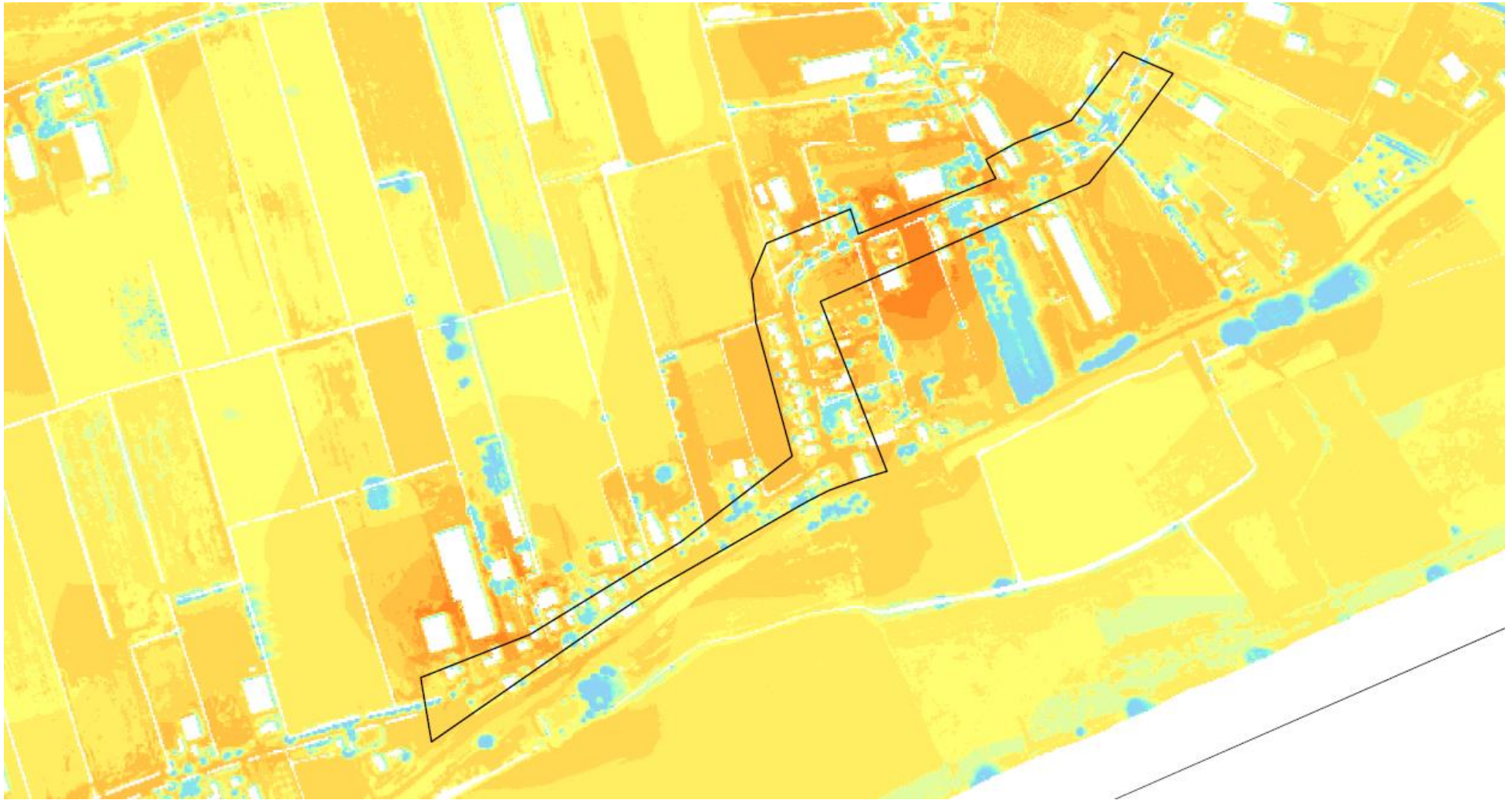
Kerkdriel, deels Velddriel en Alem

Rossum en Hurwenen

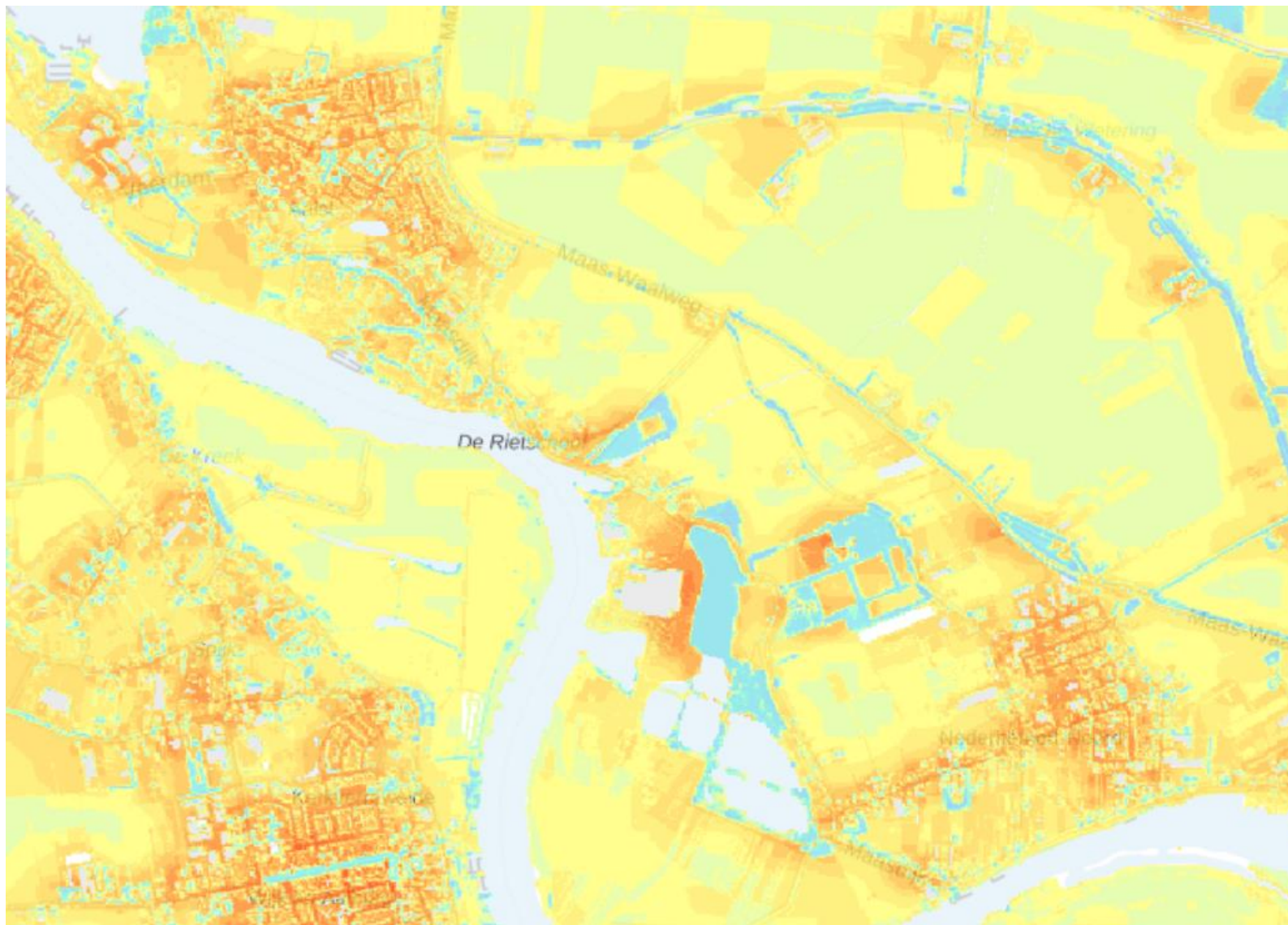

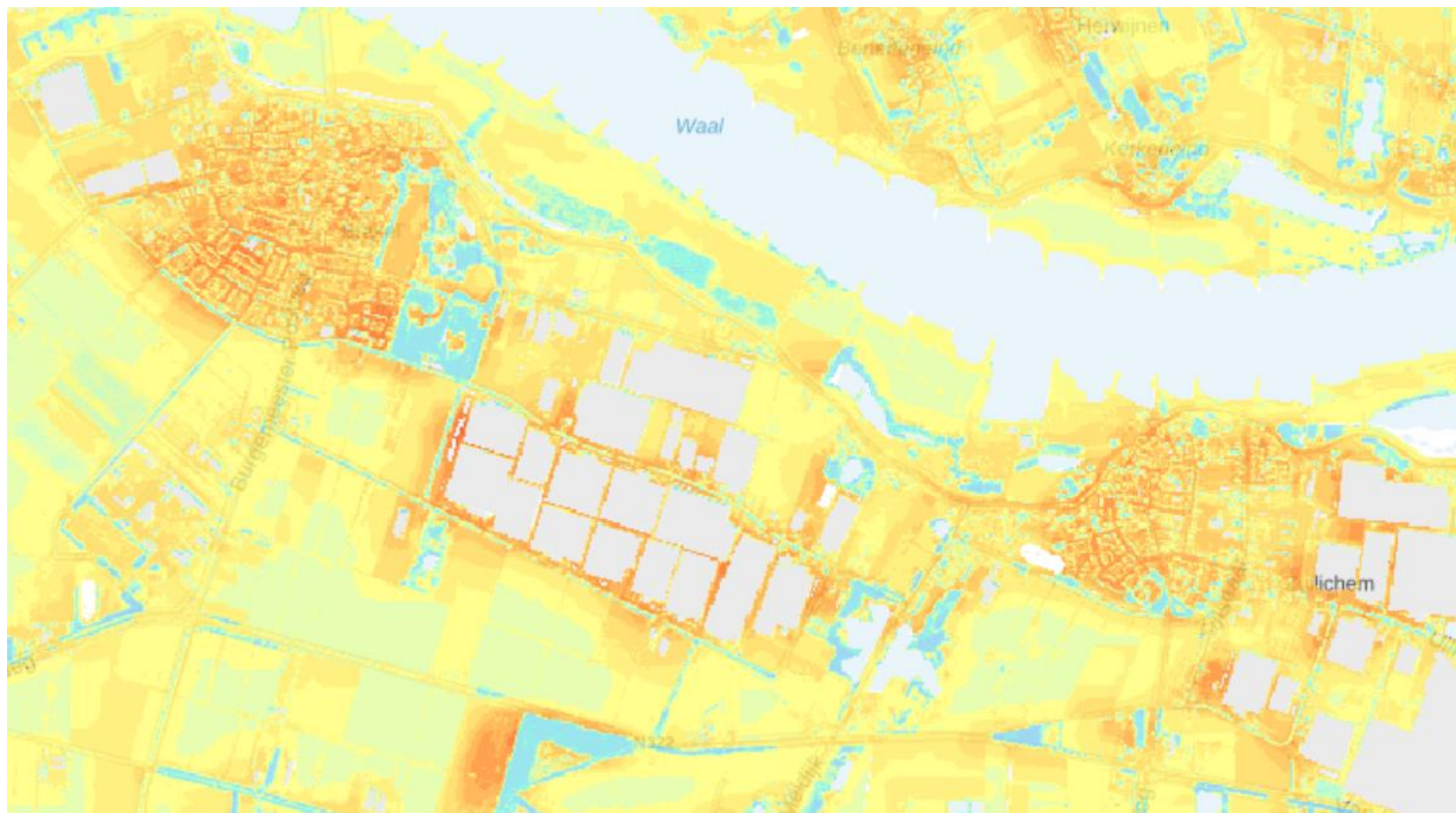

Bruchem, Kerkwijk en Delwijnen

Nederhemert en Aalst

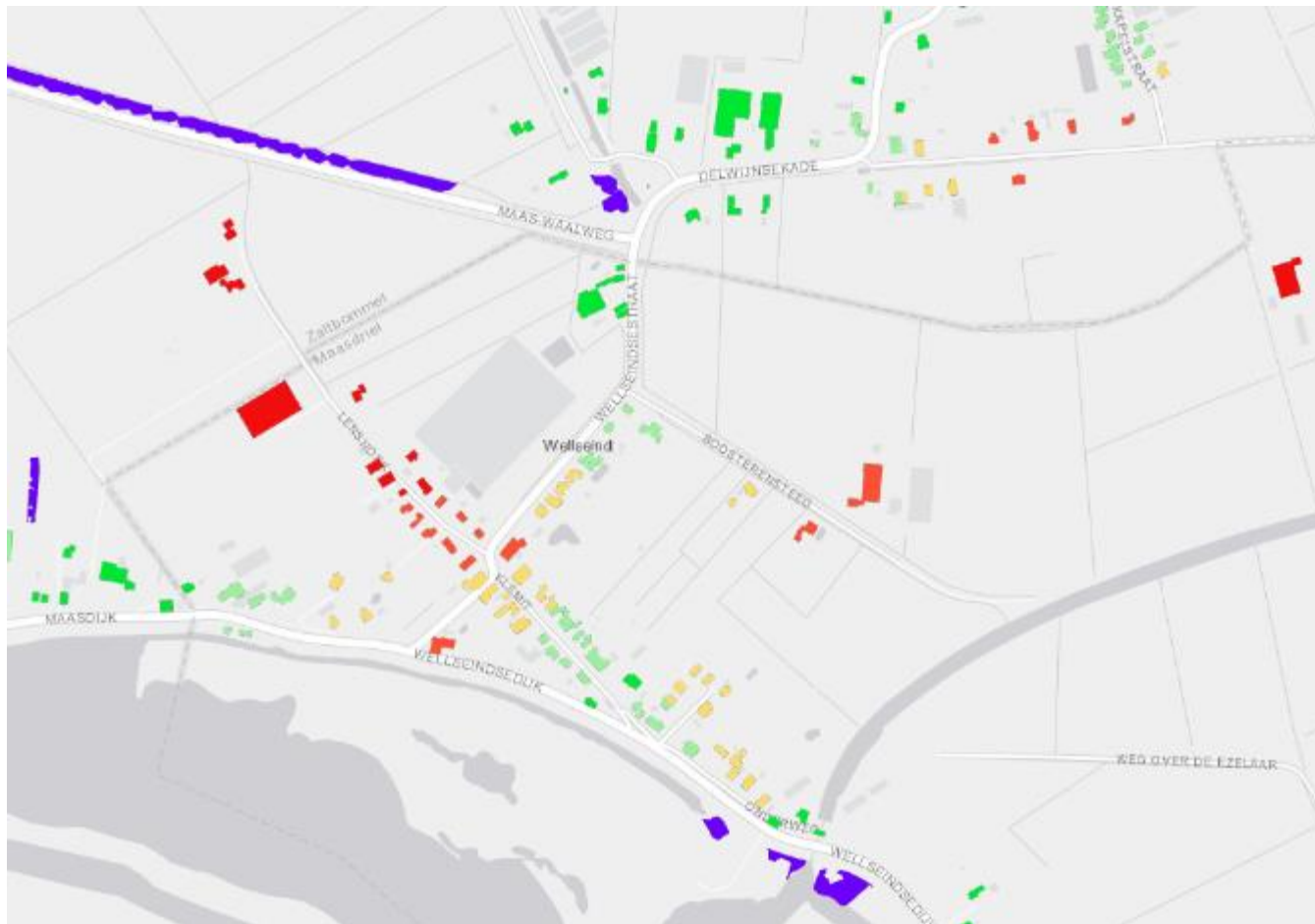

Afstand-tot-koelte kaart

De kaart toont koele plekken en de afstand tot deze plekken vanaf huizen en andere gebouwen in stedelijke gebieden in Nederland. Koele plekken zijn op de kaart paars gekleurd en hebben een aaneengesloten oppervlakte van minimaal 200 m², volgens de eerder genoemde criteria. Een koele plek kan dus een bestrate schaduwrijke plek van 10 bij 20 meter zijn, maar het kan ook een groot stadspark zijn. De kleur van elk gebouw op de kaart geeft aan hoe ver het gebouw van een koele plek vandaan ligt. Deze afstanden zijn in vijf klassen verdeeld. De groene kleur laat zien welke gebouwen binnen 300 meter van koele plekken liggen. Oranje en rode gebouwen hebben geen koele plekken binnen 300 meter. (Bron: klimaateffectatlas)

Wellseind

Wat zie je op de kaart?

De kaart toont koele plekken en de afstand tot deze plekken vanaf huizen en andere gebouwen in stedelijke gebieden in Nederland.

Koele plekken

Afstand tot
koelte (m)

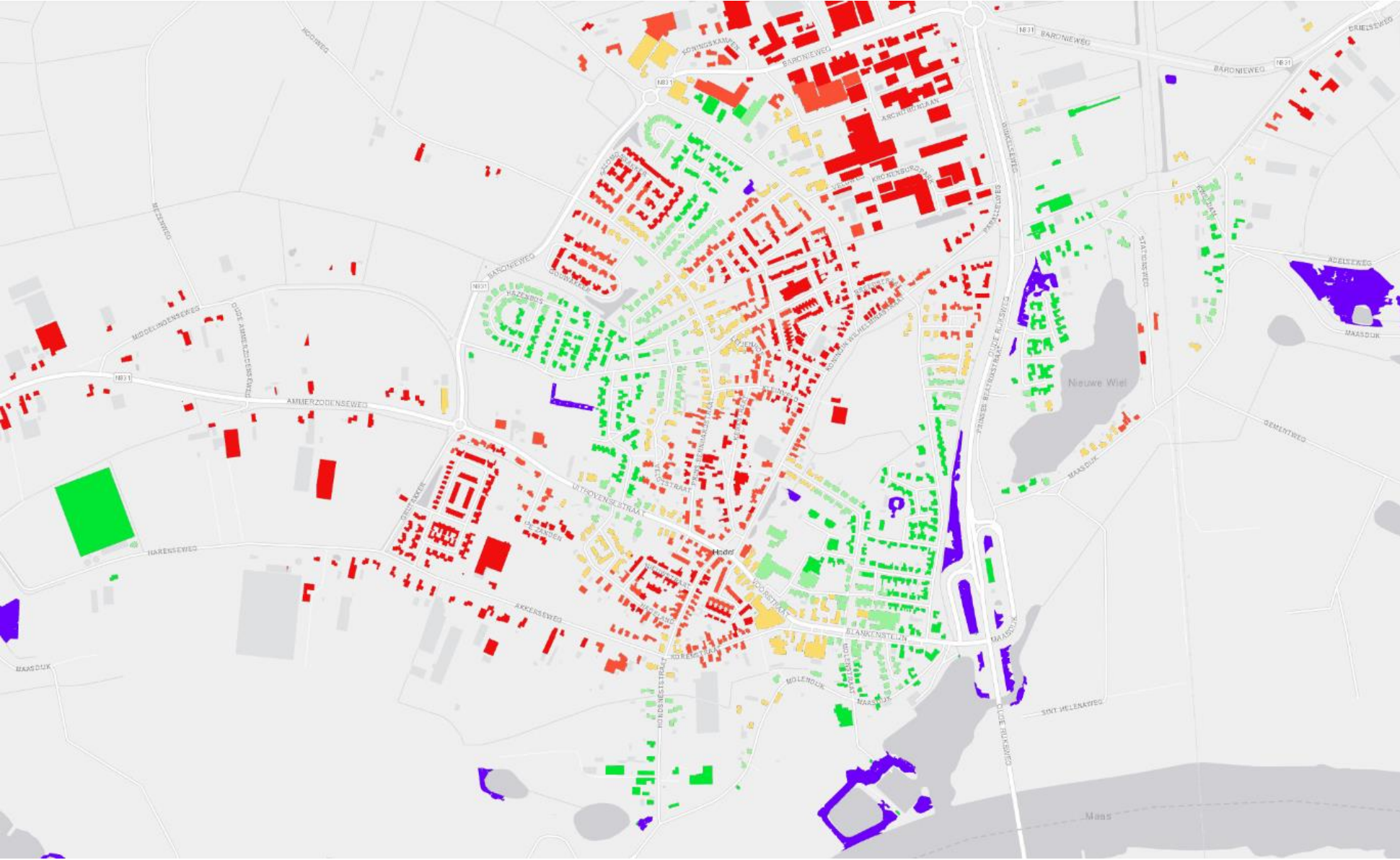
0-200
200-300
300-400
400 - 500
>500

Koele plekken zijn op de kaart paars gekleurd en hebben een aaneengesloten oppervlakte van minimaal 200 m², volgens de eerder genoemde criteria. Een koele plek kan dus een bestrate schaduwrijke plek van 10 bij 20 meter zijn, maar het kan ook een groot stadspark zijn.

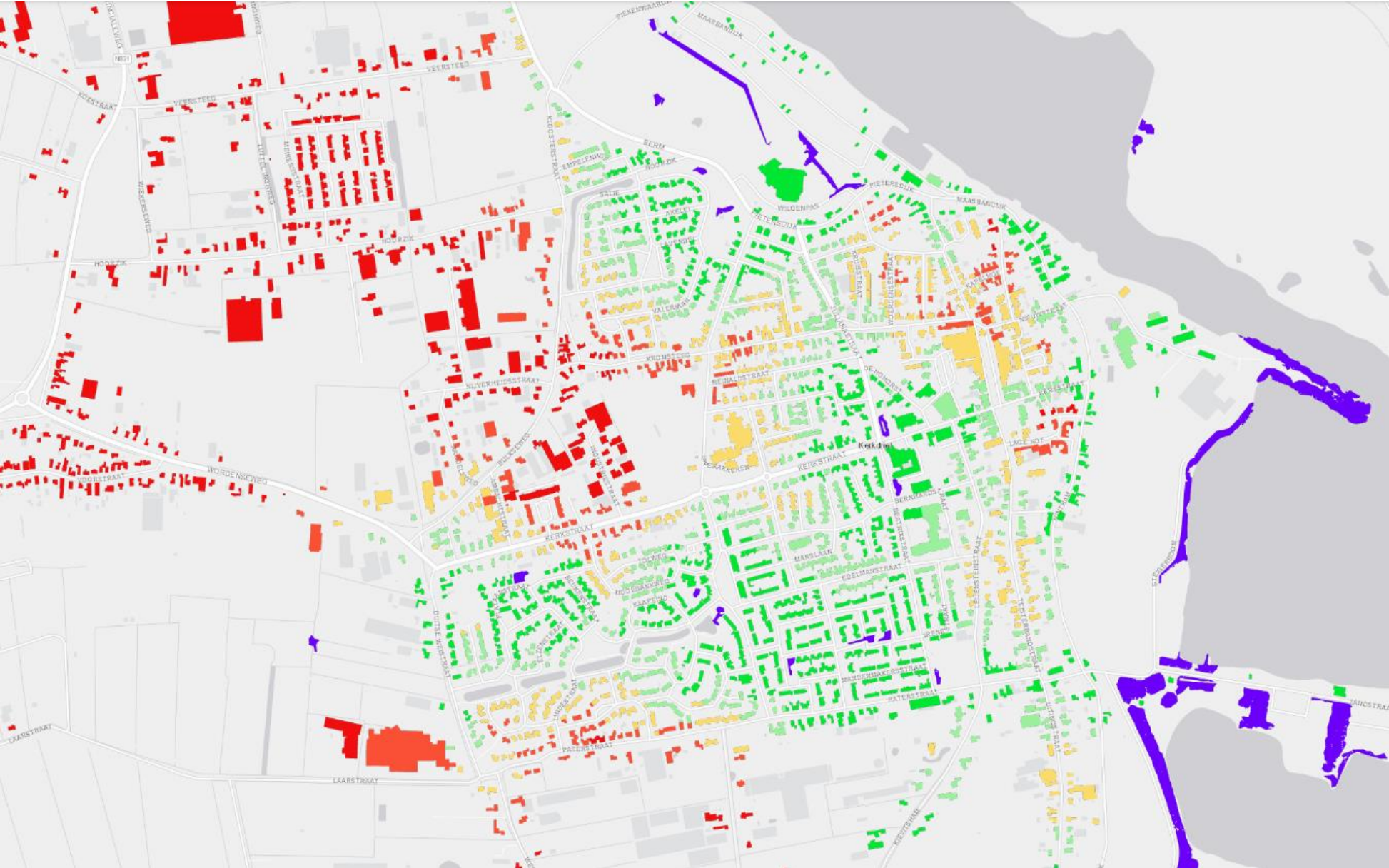
De kleur van elk gebouw op de kaart geeft aan hoe ver het gebouw van een koele plek vandaan ligt. Deze afstanden zijn in vijf klassen verdeeld. De groene kleur laat zien welke gebouwen binnen 300 meter van koele plekken liggen. Oranje en rode gebouwen hebben geen koele plekken binnen 300 meter.

Ammerzoden

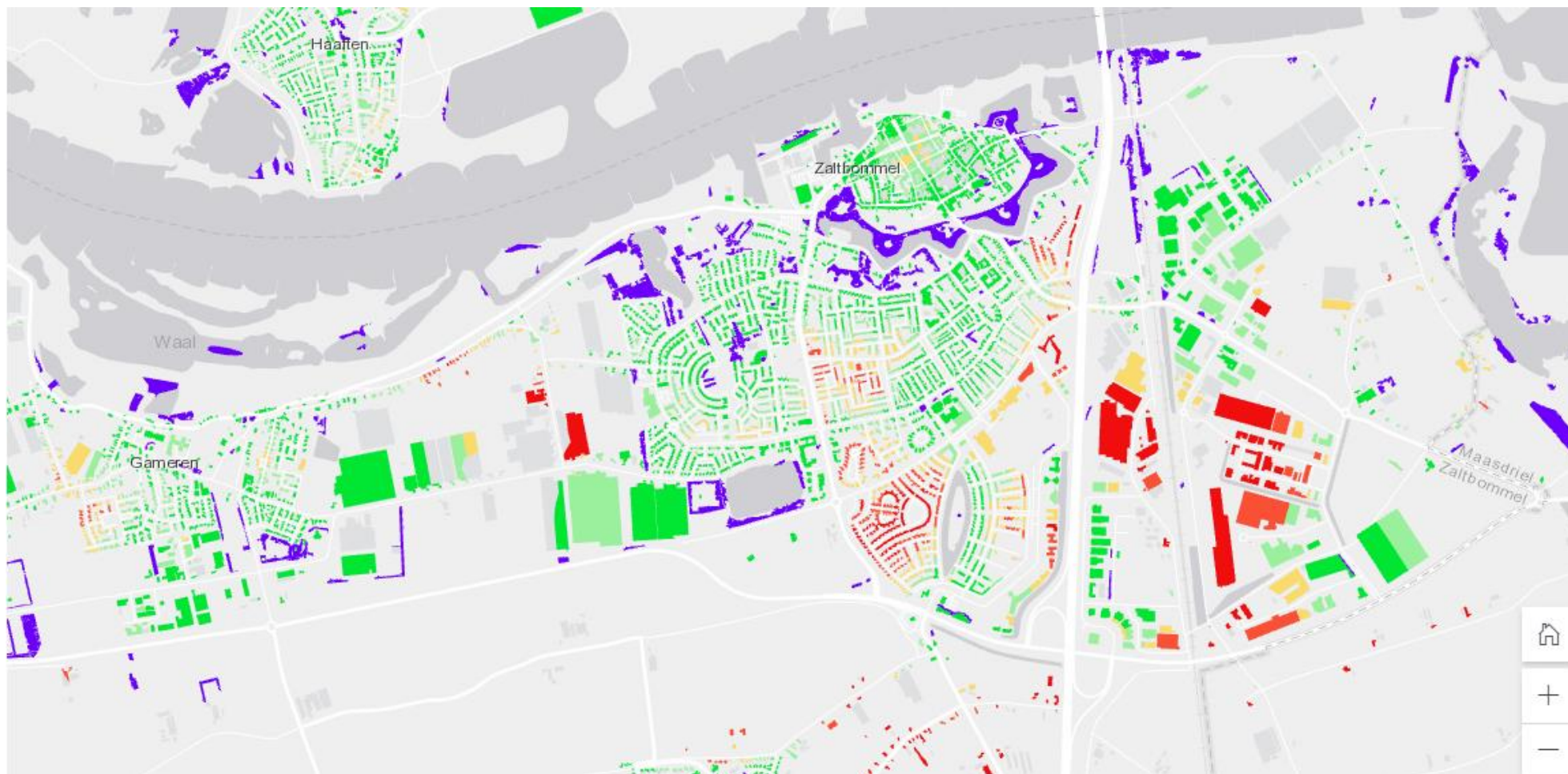

Kerkddriel

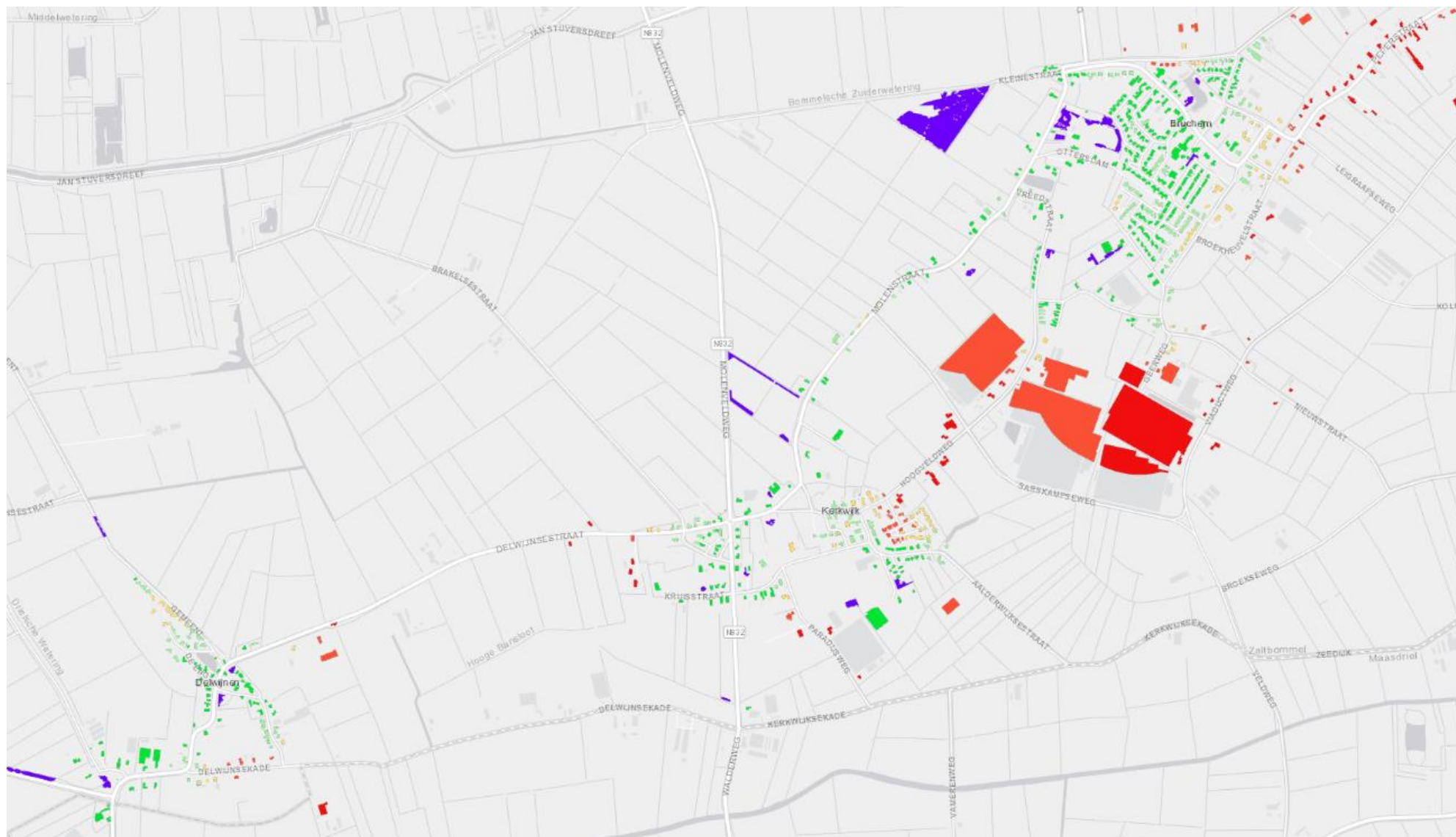

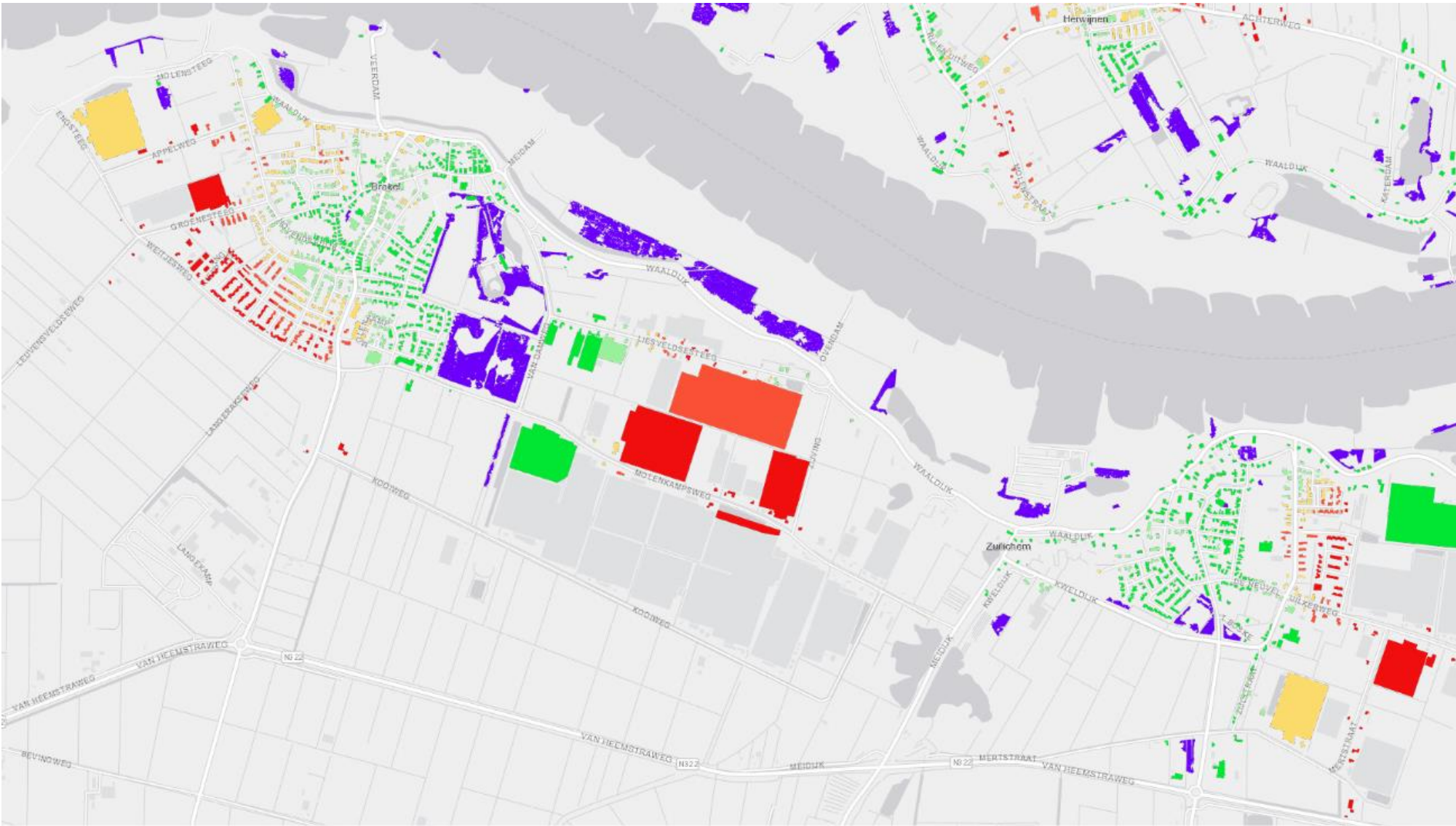
[illegible]

Zaltbommel en Gameren

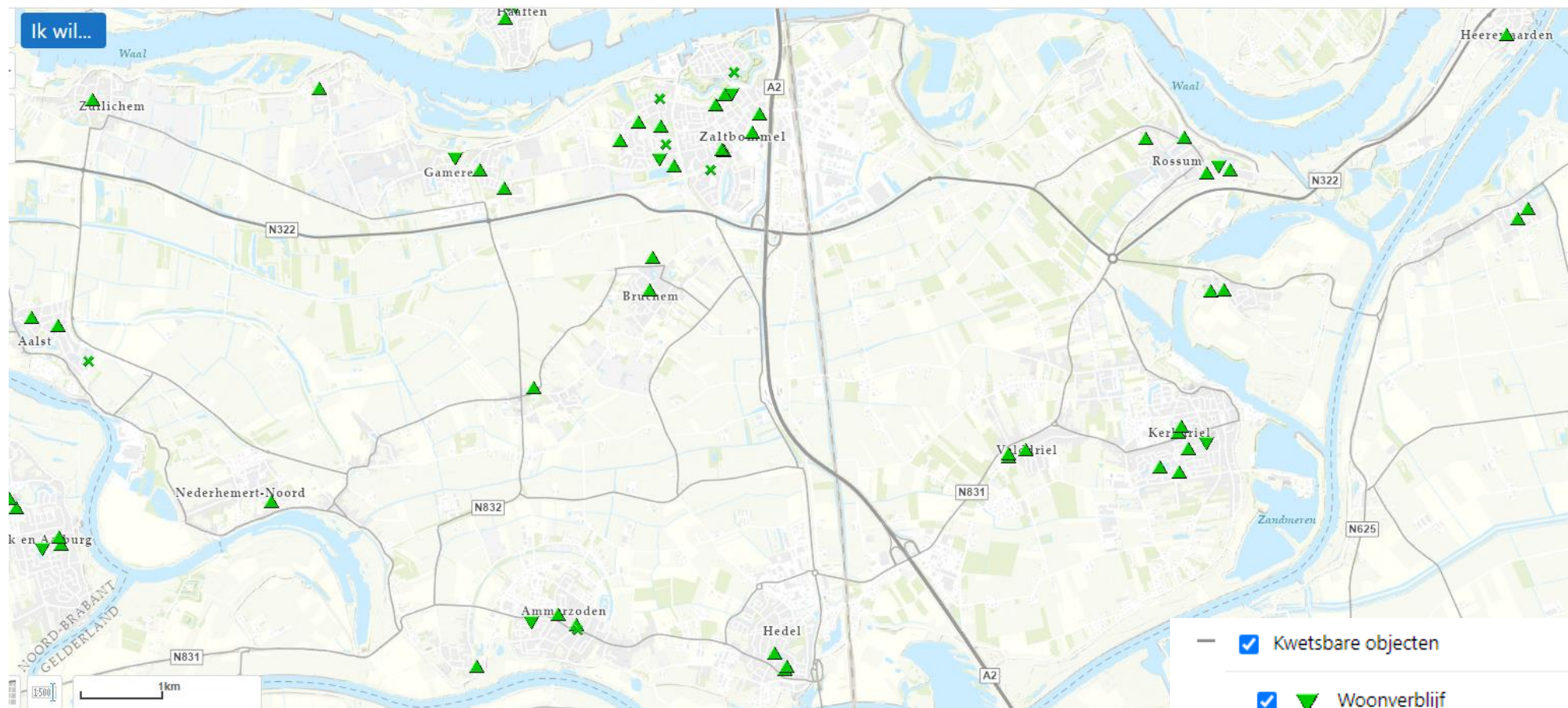

Bruchem, Kerkwijk en Delwijnen

Kwetsbare locaties Bommelerwaard

III. Middelenmatrix t.b.v. communicatie gemeente

Fase hitteplan	Doelgroep	Content	Middel
Vorbereidingsfase <i>vanaf mei, afhankelijk van weersomstandigheden</i> + (Tussen)fase(s) na hittegolf	Alle inwoners	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media algemene tips en adviezen ter voorbereiding op hittegolven	(Gemeentepagina) lokale krant
		Infographics GGD Gelderland-Zuid - tips bij hitte – algemeen - tips bij hitte – kinderen - tips bij hitte – ouderen Folders en factsheets GGD Gelderland-Zuid Wat te doen bij hitte op school of kinderopvang? Tips bij warm weer voor jonge kinderen Veel gestelde vragen over hitte (factsheet) Animaties RIVM (Keuze uit vierkant of liggend) - Animatie hitteplan full (lange versie) - Animatie hitteplan tip 1: drink voldoende - Animatie hitteplan tip 2: houd jezelf koel - Animatie hitteplan tip 3: houd je huis koel - Animatie hitteplan tip 4: zorg voor elkaar - Animatie hitteplan tip 5: medicijnen	Social Media Website gemeente

		Verwijzing naar websites met publieksinformatie • www.GGDLeefomgeving.nl • www.rodekruis.nl • www.rivm.nl • www.zwemwater.nl	
	Senioren 70+	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • tips en adviezen specifiek voor ouderen	• (Gemeentepagina) lokale krant • Nieuwsbrief/krantje seniorenverenigingen
		• Flyer: tips bij hitte GGD Gelderland-Zuid • A3 poster Rode Kruis	Verspreiden via: • Seniorenverenigingen • Welzijn • Wooncorporaties • Wijkverpleegkundigen / Thuiszorg • MFA's • Huisartspraktijken (zie ook bijlage IV voor afspraken partners sociaal domein)

Voorwaarschuwingfase <i>Na melding RIVM + GGD</i>	Alle inwoners	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • hittegolf op komst, bereid je voor.	(Gemeentepagina) lokale krant
		• Infographics GGD Gelderland-Zuid: herhaling naar keuze • Folders en factsheets GGD Gelderland-Zuid Tips bij warm weer voor jonge kinderen Veel gestelde vragen over hitte (factsheet) • Animaties RIVM: herhaling naar keuze (zie voorbereidingsfase) • Verwijzing naar websites publieksinformatie www.ggdleefomgeving.nl • Hitte bij evenementen www.ggd gelderland zuid.nl • Hitte en scholen • Hitte en sporten	Social media Website gemeente

		• Hitte en uitgaan / dancescène www.unity.nl • Hitte en alcohol & drugs www.drugsinfo.nl www.alcoholinfo.nl • Actuele weersinformatie, zonkracht en waarschuwingen www.knmi.nl • Actuele SMOG meetwaarden www.luchtmeetnet.nl	
	Senioren 70+	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • hittegolf op komst, bereid je voor: aangevuld met herhaling tips en adviezen voor ouderen.	Nieuwsbrief/krantje seniorenverenigingen indien mogelijk

Waarschuwingfase (zie ook voorwaarschuwingfase) <i>Na activering Nationaal Hitteplan door RIVM</i>	Alle inwoners	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • officieel hittegolf, Nationaal Hitteplan van kracht.	(Gemeentepagina) lokale krant
	Senioren 70+	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • officieel hittegolf, Nationaal Hitteplan van kracht.	(Gemeentepagina) lokale krant
Evaluatie <i>September – november</i>	Intern gemeente/ Gemeenteraad/ Partners sociaal domein	Delen van overzicht inzet, acties lokaal hitteplan en resultaten (o.a. d.m.v. storyteling): wordt aangeleverd door de GGD.	Intranet Interne nieuwsbrief Mail

IV. Afspraken partners sociaal domein (2022)

Organisatie	Contactpersoon	Acties communicatie	Acties voorlichting	Acties ondersteuning tijdens hittegolf
Welzijn Bommelerwaard	Jacomien de Bruin	Verspreiden flyers en poster, online communicatiemateriaal	Flyers meenemen tijdens huisbezoek ouderenconsultanten	
Kompas Bommelerwaard	Hakima Makhloufi	Verspreiden flyers Rode Kruis in verschillende talen, ophangen van posters.	Organiseren van bloedhete bingo	
Bazalt Wonen	Diana Klopstra	Verspreiden online communicatiemateriaal Agenderen aanpassen locaties	Medewerker participatie: organiseren bloedhete bingo	
Buurtzorg Nederland	Miranda van Gerwen	Velddriel, Kerkdriel, Hoenzadriel: Verspreiden flyers en posters Cliënten informeren, flyer meenemen		
Santé Partners	Moniek de Vries	Collega's informeren tijdens teamoverleg Mantelzorgers en familieleden: nieuwsbrief, familieraad en bewonersoverleg.	Familiefeest: optie organiseren bloedhete bingo	Inrichten koele plek binnen de eigen locatie en ouderen daar naartoe leiden tijdens hittegolf.
Maasdriel				
Wijkverpleging Ammerzoden Santé Partners	Annette Smits	Verspreiden flyers en posters Cliënten informeren, flyer meenemen		Extra huisbezoeken tijdens hittegolf. Informeren naar

				buren, bekenden die kunnen ondersteunen
Woningstichting Maasdriel	Eric de Man	Verspreiden communicatiemateriaal via eigen kanalen		
Dorpsraad Ammerzoden	Arie Kraai	Communicatie via social media kanalen. Uitdelen van flyers en ophangen van posters		
Dorpsraad Hedel	Hans Heermans	Communicatie via social media kanalen. Uitdelen van flyers en ophangen van posters		
Zaltbommel				
Wijkcentrum de Schans Zaltbommel	Eileen Hendrie	Communicatie via social media kanalen. Uitdelen van flyers en ophangen van posters		Samenwerking met andere organisatie voor verplaatsen ouderen naar koele plek?